

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ. 411.004.03.2022

Pani
Urszula Pańska
Dyrektor
Zachodniopomorskiego Centrum
Doskonalenia Nauczycieli

Zachodniopomorskie Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
ul. Gen. Józefa Sowińskiego 68
70-236 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/22/509 – Działalność publicznych placówek doskonalenia nauczycieli w województwie lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, ul. Gen. Józefa Sowińskiego 68, 70-236 Szczecin ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Urszula Pańka, Dyrektor od 1 września 2018 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Organizacja i prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2019 r. do 31 sierpnia 2022 r. z uwzględnieniem dokumentów sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	1. Małgorzata Wejwer, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/196/2022 z 29 listopada 2022 r. 2. Katarzyna Kozłowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/197/2022 z 29 listopada 2022 r. (akta kontroli str. 1-3, 1928-1932)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Po przeprowadzonej przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty⁵ ocenie działalności ZCDN, w zakresie określonym w art. 184 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁶, Centrum uzyskało w sierpniu 2018 r. akredytację, stanowiącą potwierdzenie, że zapewnia wymaganą jakość prowadzonych form doskonalenia nauczycieli. W ZCDN zatrudniono pracowników na stanowiskach m.in. nauczycieli-konsultantów i specjalistów niebędących nauczycielami, którzy spełniali wymagania, określone w § 12 ust. 2-3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli⁷, z wyjątkiem jednego specjalisty ds. wydawnictw, który nie ukończył studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich. Jednakże stwierdzona nieprawidłowość w zakresie nieposiadania wymaganego wykształcenia, nie miała istotnego wpływu na działalność Centrum w zakresie doskonalenia nauczycieli. Objęte badaniem dodatkowe umowy cywilnoprawne zawarte z trzema pracownikami ZCDN dotyczyły wykonania prac wykraczających poza pracowniczy zakres czynności i poza obowiązujący czas pracy wynikający z umów o pracę.

¹ Dalej: ZCDN lub Centrum.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Kurator Oświaty.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.; dalej: Prawo oświatowe.

⁷ Dz. U. poz. 1045, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie placówek.

W okresie objętym kontrolą podejmowano działania służące zapewnieniu wysokiej jakości organizacji i prowadzenia form doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym plany pracy ZCDN oraz sprawozdania z ich realizacji procedowano w zakresie i terminach wynikających z rozporządzenia w sprawie placówek. Realizowano wszystkie obowiązkowe zadania placówek doskonalenia nauczycieli, w tym obejmujące zorganizowanie i prowadzenie wspomaganie szkół i placówek oświatowych, w celu poprawy jakości ich pracy. Badano potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty ZCDN, w tym potrzeby dyrektorów szkół. Analizowano raporty i badania zewnętrzne oraz wyniki obowiązkowych egzaminów ósmoklasisty i egzaminów maturalnych. W efekcie wskazanych działań tworzone plany pracy ZCDN, w tym ofertę form doskonalenia. Wyjątek stanowił brak zorganizowania w roku szkolnym 2021/2022 formy doskonalenia z zakresu metodyki nauczania przedmiotów obowiązkowych na egzaminie ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego oraz na egzaminie maturalnym z matematyki, co spowodowało, że nie w pełni zareagowano na zgłoszone przez nauczycieli potrzeby oraz wnioski z analiz wyników egzaminów zewnętrznych. Objęty badaniem kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą zrealizowano i udokumentowano, zgodnie z wymogami określonymi w § 21 rozporządzenia w sprawie placówek.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Organizacja i prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli

Opis stanu faktycznego

1.1. Centrum posiadało w badanym okresie akredytację, o której mowa w art. 184 ust. 1 Prawa oświatowego. Dyrektor ZCDN 8 stycznia 2018 r. powołała⁸ sześciuosobowy zespół ds. akredytacji. Do jego zadań należało przygotowanie harmonogramu działań wymaganych we wniosku o przyznanie akredytacji oraz dokonanie i podsumowanie oceny działalności ZCDN. Centrum 27 kwietnia 2018 r. złożyło Kuratorowi Oświaty wniosek o przyznanie akredytacji. Kurator Oświaty 10 maja 2018 r. wskazał termin⁹ przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej całościowej i jej zakres przedmiotowy, w odniesieniu do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek¹⁰. Ewaluacja miała na celu sprawdzenie działań ZCDN w zakresie badanych wymagań¹¹. W ramach podjętych działań m.in. przeprowadzono wywiad indywidualny z Dyrektorem, grupowy z przedstawicielami samorządu lokalnego i partnerów, grupowy z 19 pracownikami i klientami placówki, a także obserwacje placówki, obserwacje czterech zajęć i analizę dokumentacji. Po przeprowadzeniu przez zespół wizytatorów ewaluacji zewnętrznej sporządzono 10 lipca 2018 r. raport zawierający wyniki i wnioski z ewaluacji. Następnie 27 lipca 2018 r. Centrum było wizytowane przez zespół akredytacyjny z Kuratorium Oświaty w Szczecinie¹². Program wizytacji obejmował m.in. analizę dokumentacji pracy placówki, w tym

⁸ Zarządzeniem nr 2/2018.

⁹ W piśmie WWEAS.5530.2.2018.IR.KP wskazano termin: 13-15 czerwca i 18-19 czerwca 2018 r.

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 2198; dalej: rozporządzenie w sprawie wymagań wobec szkół i placówek.

¹¹ Procesy edukacyjne zorganizowane w sposób sprzyjający rozwojowi osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki; placówka zaspokaja potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki; placówka współpracuje ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju; placówka w planowaniu pracy uwzględnia wnioski z analizy badań zewnętrznych i wewnętrznych; zarządzanie placówką służy jej rozwojowi.

¹² Dalej: Kuratorium.

obowiązujących procedur i regulaminów, akt osobowych kadry dydaktycznej i dokumentacji dotyczącej oceny kadry, programów nauczania, materiałów metodyczno-dydaktycznych, dokumentacji prowadzonych form kształcenia, ewaluacji oraz przegląd bazy i wyposażenia dydaktycznego placówki.

Kurator Oświaty po rozpatrzeniu wniosku o przyznanie akredytacji oraz załączonej dokumentacji i zapoznaniu się z oceną działalności ZCDN, przeprowadzonej przez zespół akredytacyjny stwierdził, że Centrum spełnia warunki wymagane do uzyskania akredytacji, określone § 3 ówczesnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 grudnia 2003 r. w sprawie akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli¹³ i 2 sierpnia 2018 r., działając na podstawie art. 184 ust. 3 Prawa oświatowego, przyznał ZCDN akredytację na okres pięciu lat¹⁴.

(akta kontroli str. 1382-1411)

1.2. W okresie objętym kontrolą średnioroczne zatrudnienie pracowników w ZCDN (w etatach) na poszczególnych stanowiskach wynosiło:

- na stanowisku Dyrektora od 2019 r. - jeden;
- na stanowisku wicedyrektora w 2019 r. - dwa; w 2020 r. - 1,83; od 2021 r. - jeden;
- na stanowiskach kierowników komórek organizacyjnych w 2019 r. - 4,95; w 2020 r. - 3,5; od 2021 r. - 5,86;
- na stanowiskach nauczycieli-konsultantów w 2019 r. - 10,35; w 2020 r. - 11,04; w 2021 r. - 10,55; w 2022 r. (do 31 sierpnia) - 7,75;
- na stanowiskach specjalistów niebędących nauczycielami w 2019 r. - 7,5; w 2020 r. i 2021 r. - 6,75; w 2022 r. (do 31 sierpnia) - 6,62;
- na stanowiskach pracowników ekonomicznych, inżynieryjno-technicznych, administracji i obsługi w 2019 r. - 11,86; w 2020 r. - 12,39; w 2021 r. - 8,79; w 2022 r. (do 31 sierpnia) - 6,86;
- na stanowiskach nauczycieli-bibliotekarzy w 2019 r. - 8,27; w 2020 r. - 7,75; w 2021 r. - 6,5; w 2022 r. (do 31 sierpnia) - 4,42.

ZCDN do roku szkolnego 2022/2023 nie zatrudniało pracowników na stanowiskach nauczycieli-doradców metodycznych.

(akta kontroli str. 1412)

Dyrektor wyjaśniła: Przed dniem złożenia wniosku o akredytację i przed dniem uzyskania akredytacji w ZCDN-ie nie zatrudniano nauczycieli doradców metodycznych. Sytuacja taka miała miejsce co najmniej od 2006 r. Brak zatrudnienia doradców metodycznych w ZCDN-ie w okresie od 1 września 2019 r. do 31 sierpnia 2022 r. wynikał z woli Kuratora Oświaty, który powierza tę funkcję nauczycielowi i wskazuje placówkę doskonalenia nauczycieli do jej realizacji. Brak doradców metodycznych nie wpłynął na realizację zadań przez ZCDN w kontrolowanym okresie. Większość z zatrudnionych w ZCDN-ie nauczycieli-konsultantów była również pracownikami szkół. Wszystkie zadania wynikające z rozporządzenia w sprawie placówek były realizowane zgodnie z zatwierdzonym przez Kuratorium planem pracy placówki.

(akta kontroli str.1933, 1935)

W wyniku przeprowadzonego badania spełnienia wymagań do zajmowanego stanowiska, określonych w rozporządzeniu w sprawie placówek, na próbie dobranych w sposób losowy siedmiu pracowników ZCDN stwierdzono, że:

- Dyrektor posiadała kwalifikacje określone w § 8 ust. 1 pkt 1-3 ww. rozporządzenia;

¹³ Dz.U. Nr 227 poz. 2248, ze zm.

¹⁴ Decyzja administracyjna WAK.110.30.2018.IU.

- trzech nauczycieli-konsultantów (ds. edukacji ekologicznej i przyrodniczej, ds. nauczania techniki, wychowania komunikacyjnego i edukacji dla bezpieczeństwa, ds. kształcenia na odległość i biblioteki cyfrowej) spełniało wymagania do zatrudnienia, określone w § 12 ust. 2 ww. rozporządzenia;
- dwóch (z trzech badanych) specjalistów niebędących nauczycielami: (ds. organizacji szkoleń i ds. zapewnienia jakości) spełniało wymagania do zatrudnienia, określone w § 12 ust. 3 ww. rozporządzenia. Jeden specjalista niebędący nauczycielem nie spełniał wymagania dotyczącego ukończenia studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1412, 1414-1546)

Dyrektor wyjaśniła: *Dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań przez Dyrektora ZCDN-u określonych w § 8 ust. 1 pkt. 4-10 rozporządzenia w sprawie placówek posiada Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego¹⁵ oraz przewodniczący komisji konkursowej przy Kuratorze Oświaty. Wszystkie dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań przez Dyrektora ZCDN-u określone w § 8 ust. 1 zostały przekazane Kuratorium w celu przeprowadzenia konkursu.*

(akta kontroli str. 1934, 1939)

1.3. Tygodniowy wymiar godzin zajęć nauczyciela-konsultanta zatrudnionego w pełnym wymiarze w ZCDN został ustalony na 35 godzin¹⁶. Szczegółowym badaniem objęto realizację zadań przez dwóch nauczycieli-konsultantów przez 15 tygodni¹⁷ (w październiku w latach 2019-2021). W wyniku badania stwierdzono, że nauczyciele-konsultanci:

- przepracowali wymaganą liczbę godzin w badanym okresie:
 - a) nauczyciel-konsultant ds. edukacji wczesnoszkolnej zatrudniony na ½ etatu przepracował: w 2019 r. - 75 godzin¹⁸, w 2020 r. - 77 godzin, w 2021 r. - 73 godziny;
 - b) nauczyciel-konsultant ds. doradztwa zawodowego zatrudniony na ¼ etatu przepracował: w 2019 r. - 34 godziny 25 minut¹⁹, w 2020 r. - 35 godzin 10 minut²⁰, w 2021 r. - 18 godzin²¹;
- nie prowadzili zajęć edukacyjnych za dodatkowym wynagrodzeniem na podstawie umowy zlecenia;
- zrealizowali następujące formy doskonalenia nauczycieli:
 - a) nauczyciel-konsultant ds. edukacji wczesnoszkolnej:

¹⁵ Dalej: UMWZ.

¹⁶ Uchwała Nr XXXIII/520/18 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli szkół niewymienionych w art. 42 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela, nauczycieli prowadzących kształcenie w formie zaocznej, nauczycieli realizujących w ramach stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin oraz zasady zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć w formie zaocznej obowiązujących w szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Zachodniopomorskie (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2018 r. poz. 3623), ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Nr X/125/19 (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2019 r. poz. 6148).

¹⁷ Ostatni badany tydzień w miesiącu (piąty) był niepełny w 2019 r. – dwa dni robocze; w 2020 r. – jeden dzień roboczy.

¹⁸ Z normatywnego czasu pracy wynoszącego 14 dni - 80 godzin 30 minut (usprawiedliwiona nieobecność w pracy jeden dzień - pięć godzin 30 minut).

¹⁹ Z normatywnego czasu pracy wynoszącego 10 dni - 40 godzin 25 minut (usprawiedliwiona nieobecność w pracy jeden dzień - sześć godzin).

²⁰ Z normatywnego czasu pracy wynoszącego dziewięć dni - 38 godzin 10 minut (usprawiedliwiona nieobecność w pracy jeden dzień - trzy godziny).

²¹ Z normatywnego czasu pracy wynoszącego osiem dni - 37 godzin 15 minut (usprawiedliwiona nieobecność w pracy cztery dni - 19 godzin 15 minut)

- w październiku 2019 r. - trzy warsztaty (zajęcia metodyczne): „Heurystyczne metody rozwiązywania zadań tekstowych w edukacji wczesnoszkolnej”; „A jednak się da! Uwaga i spokój uczniów w młodszym wieku szkolnym”; „Heurystyczne metody rozwiązywania zadań tekstowych w edukacji wczesnoszkolnej”; jedno konsultacje zbiorowe (zajęcia problemowe);
 - w październiku 2020 r. - szkolenie na platformie e-learningowej w systemie Korbank (zajęcia problemowe) „Nauczyciel wspomagający w procesie nauczania; prowadzenie sieci współpracy (zajęcia metodyczne) „Sieć współpracy i samokształcenia dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej”; dwie konsultacje indywidualne (zajęcia problemowe); wspomaganie - podsumowanie (zajęcia metodyczne); prowadzenie szkoleniowej rady pedagogicznej (zajęcia metodyczne) „Igraszki matematyczne”; konsultacje (zajęcia problemowe) „Edukacja domowa - zapisy w prawie oświatowym” na ww. platformie e-learningowej;
 - w październiku 2021 r. - szkolenie e-learning „Ocena jako forma wzmocnienia” (zajęcia metodyczne); wspomaganie - „Warsztat diagnostyczno-rozwojowy” (zajęcia problemowe); konsultacje „Praca z uczniem ze spektrum autyzmu” w systemie Korbank (zajęcia problemowe); konsultacje indywidualne w systemie Korbank;
- b) nauczyciel-konsultant ds. doradztwa zawodowego:
- w październiku 2019 r. - dwa razy konsultacje zbiorowe (zajęcia problemowe); warsztaty „Znajomość Zintegrowanego Systemu kwalifikacji jako jeden z aspektów pracy nauczyciela-doradcy zawodowego w nowoczesnej szkole” (zajęcia problemowe);
 - w październiku 2020 r. - szkolenie e-learning „Co o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji powinien wiedzieć uczeń?” (zajęcia problemowe);
 - w październiku 2021 r. - prowadzenie sieci współpracy „Sieć współpracy i samokształcenia dla doradców zawodowych” (zajęcia problemowe) w systemie Korbank; konsultacje „Innowacje pedagogiczne - prowadzenie projektu z zakresu edukacji ekonomicznej” (zajęcia problemowe) w systemie Korbank; prowadzenie szkoleniowej rady pedagogicznej „Innowacje pedagogiczne w świetle nowych uregulowań prawnych” (zajęcia metodyczne) w systemie Korbank.

(akta kontroli str. 1547-1695)

Badaniem objęto także umowy zlecenia zawarte przez ZCDN z pracownikami w okresie objętym kontrolą. W wyniku analizy stwierdzono, że Centrum:

- nie zatrudniało nauczycieli-konsultantów poza normalnym czasem pracy na podstawie umów cywilnoprawnych przy pracach tego samego rodzaju co objęte stosunkiem pracy²²;
- zawarło trzy umowy zlecenia z pozostałymi pracownikami, tj. samodzielnym referentem ds. przedsięwzięć edukacyjnych²³ (od 1 września 2021 r. zatrudnionym na stanowisku specjalisty ds. zapewnienia jakości),

²² W latach 2021-2022 Centrum zawarło 14 umów zlecenia z byłymi nauczycielami-konsultantami (po terminie obowiązywania umowy o pracę), a wykonywane w ich ramach prace nie były świadczone w warunkach charakterystycznych dla stosunku pracy.

²³ Umowa zlecenie nr 27/12/2020 z 28 grudnia 2020 r. zawarta na czas oznaczony od 4 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

kierownikiem ds. rozwoju i promocji²⁴, radcą prawnym²⁵; pracownicy wykonywali prace wykraczające poza zakres czynności i poza obowiązującym ich czasem pracy.

(akta kontroli str. 1255-1272, 1696-1842)

Dyrektor ZCDN wyjaśniła, że: *Wysokość stawek dla trenerów zewnętrznych regulowana jest Zarządzeniem nr 22/2016 Dyrektora Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli z dnia 15 września 2016 roku w sprawie zasad i stawek wynagradzania za realizację zajęć dydaktycznych na formach doskonalenia nauczycieli. Zgodnie z zapisem możliwe jest podwyższenie wynagrodzenia po wcześniejszym złożeniu pisma do dyrektora ZCDN przez koordynatora formy doskonalenia. Na niewielkie różnice w wysokości wynagrodzenia za godzinę pracy składają się: wykształcenie trenera zewnętrznego, jego doświadczenie zawodowe w obszarze związanym z tematyką szkolenia, liczba osób biorących udział w formie doskonalenia, inne ważne przesłanki (m.in. jego wysokie uznanie wśród nauczycieli, popularność) oraz posiadanie przez ZCDN środki finansowe na ten cel. Na różnicę w wysokości stawek wpływa także fakt, że w ramach podwyższonego wynagrodzenia prowadzący zobowiązuje się wykonać dodatkową działalność na rzecz nauczycieli (artykuł do „Refleksji”, wystąpienie w podcaście ZCDN-u czy udostępnienie publikacji lub materiałów do pracy w szkole na stronie ZCDN-u).*

(akta kontroli str. 1242, 1280-1281, 1287-1288)

Zgodnie z art. 94 Prawa oświatowego rok szkolny we wszystkich szkołach i placówkach rozpoczyna się z 1 września każdego roku, a kończy - 31 sierpnia następnego roku. W roku szkolnym 2021/2022 Centrum zawarło z 18 nauczycielami-konsultantami (z 23 zatrudnionych, tj. 78,3% składu osobowego) umowy o pracę na czas określony, kończące się w terminach przed końcem roku szkolnego²⁶.

(akta kontroli str. 1572-1585)

Dyrektor wyjaśniła: (...) *Okresy, na które zawarto z nauczycielami umowy na czas określony, w każdym roku szkolnym były dostosowane do potrzeb wynikających z organizacji działalności ZCDN. Plan pracy z roku szkolnego 2021/2022 został zrealizowany zgodnie z zapisami, a liczba osób przeszkolonych była podobna do lat, w których nauczyciele byli zatrudniani do końca sierpnia, a nawet wyższa: 2019/2020: 10 892; 2020/2021: 12 569; 2021/2022: 11 647. W roku szkolnym 2022/2023, do 17 stycznia zrealizowano 223 formy doskonalenia (...) ZCDN zbadało i przeanalizowało potrzeby związane z doskonaleniem nauczycieli na rok szkolny 2022/2023, prowadząc zarówno badania własne (diagnoza potrzeb edukacyjnych), jak i wykorzystując wiedzę z badań zewnętrznych. Efektami tych działań były: zestawienie potrzeb edukacyjnych, raport z diagnozy potrzeb edukacyjnych nauczycieli zawierający wnioski i rekomendacje oraz analiza raportów z badań zewnętrznych wraz z wnioskami i rekomendacjami. Wszystkie dokumenty ukazały się*

²⁴ Umowa zlecenie nr 51/09/2021/Z z 10 września 2021 r.; wykonanie zlecenia 11 września 2021 r.

²⁵ Umowa zlecenie nr 44/06/2021/Z z 9 czerwca 2021 r.; wykonanie zlecenia 11-12 czerwca 2021 r.

²⁶ Umowy kończyły się: 25 maja 2022 r. z jednym nauczycielem-konsultantem ds. nauczania biologii i promocji zdrowia; 31 maja 2022 r. z 16 nauczycielami-konsultantami: ds. wychowania fizycznego, ds. edukacji ustawicznej kadry kierowniczej, ds. nauczania filozofii i etyki, ds. doradztwa zawodowego, ds. nauczania języka polskiego w szkołach ponadpodstawowych, ds. nauczania historii, ds. edukacji obywatelskiej, ds. wychowania, ds. kształcenia zawodowego, ds. edukacji ustawicznej kadry kierowniczej, ds. nauczania informatyki, ds. nauczania języków obcych, ds. edukacji wczesnoszkolnej, ds. nauczania języka polskiego w szkołach podstawowych, ds. wychowania przedszkolnego; 26 sierpnia 2022 r. z jednym nauczycielem-konsultantem ds. edukacji ekologicznej i przyrodniczej.

w roku szkolnym 2021/2022 i zostały udostępnione pracownikom merytorycznym na etapie przygotowywania oferty na przyszły rok szkolny (2022/2023). Na rok szkolny 2022/2023 ZCDN zawarło umowy o pracę z nauczycielami-doradcami metodycznymi i nauczycielami-konsultantami. W lutym 2022 roku Kurator Oświaty zaproponował powierzenie placówce doradców metodycznych z zakresu przedmiotów egzaminacyjnych. Konkursy (w trzech terminach rekrutacji) na te stanowiska przeszły osoby spełniające wymogi formalne i zostały zatrudnione w ZCDN-ie w roku szkolnym 2022/2023. Proces rekrutacji oraz powierzenia leży po stronie Kuratorium, które poprzez umowę z organem prowadzącym powierza stanowisko doradcy metodycznego w placówce doskonalenia nauczycieli. ZCDN nie może samodzielnie zatrudnić doradców. ZCDN prowadziło rekrutację wstępną poprzez stronę internetową Kuratorium i ZCDN-u celem zachęty nauczycieli i wsparcia ich w poprawnym przygotowaniu dokumentów), ale wiele osób chętnych nie spełniało wymogów formalnych. W roku szkolnym 2022/2023 w wyniku konkursu prowadzonego w Kuratorium pięciu osobom (trzy osoby na ½ etatu, dwie – na 1/4 etatu) zostało wręczone powierzenie na doradcę metodycznego z zakresu przedmiotów egzaminacyjnych.

Ponadto, Dyrektor wskazała na trudności w pozyskiwaniu nauczycieli konsultantów lub doradców metodycznych do pracy w placówce doskonalenia, która wynika z braku nauczycieli na rynku pracy w Szczecinie i w całym województwie zachodniopomorskim oraz przyjęte w praktyce rozwiązania, gdy w ZCDN nie jest zatrudniona osoba posiadająca odpowiednie kompetencje z danego obszaru działalności edukacyjnej. W wyjaśnieniach podała: *W Dziale Rozwoju i Promocji zatrudniane są osoby z wykształceniem równym nauczycielom (wykształcenie wyższe), a także z tytułem doktora (3 osoby). Większość z tych pracowników ma wykształcenie pedagogiczne oraz doświadczenie pracy w edukacji, więc posiadają kompetencje, aby w różny sposób wspierać nauczycieli zatrudnionych w ZCDN-ie, m.in. poprzez organizowanie wydarzeń edukacyjnych, współpracę z trenerami lub podmiotami zewnętrznymi, a także odpowiednie reagowanie na potrzeby zgłaszane przez klientów ZCDN-u.*

(akta kontroli str. 1940-1941, 1942-1943)

1.4. Dyrektor ZCDN sporządzała plany pracy placówki na lata szkolne 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 i przedstawiała je do 15 lipca poprzedniego roku szkolnego Kuratorowi Oświaty celem ich zaopiniowania²⁷, a następnie zaopiniowane do 31 lipca poprzedniego roku szkolnego organowi prowadzącemu²⁸ do zatwierdzenia²⁹, co było zgodne z § 28 ust. 2 oraz ust. 6 rozporządzenia w sprawie placówek. Plan pracy na rok szkolny 2020/2021 został zmieniony w wyniku wprowadzenia przez Ministra Edukacji i Nauki dodatkowego kierunku realizacji polityki oświatowej państwa³⁰.

²⁷ W tym na lata szkolne: 2019/2020 – 12 lipca 2019 r., 2020/2021 – 10 lipca 2020 r. oraz 2021/2022 -15 lipca 2021 r.

²⁸ Tj. Samorządowi Województwa Zachodniopomorskiego za pośrednictwem Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, dalej: Marszałek.

²⁹ W tym na lata szkolne 2019/2020 – 30 lipca 2019 r., 2020/2021 16 lipca 2020 r. oraz 2021/2022 26 lipca 2021 r.

³⁰ Dyrektor ZCDN przedstawiła 13 stycznia 2021 r. zmieniony plan Kuratorowi Oświaty do zaopiniowania, a następnie 10 lutego 2021 r. organowi prowadzącemu do zatwierdzenia.

Ze strony wskazanych organów nie otrzymywano uwag, wytycznych ani wskazówek odnośnie planów pracy. Uwzględniano w nich określone przez Ministra Edukacji i Nauki kierunki polityki oświatowej państwa³¹.

(akta kontroli str. 4-17, 21-36, 64-67, 80-85, 146-151, 192-197, 1293-1303)

1.5. W badanym okresie Dyrektor ZCDN sporządzała sprawozdania z realizacji planu pracy za lata szkolne 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 i przedstawiała je organowi prowadzącemu do 30 września następnego roku szkolnego³², tj. w terminach określonych w § 28 ust. 8 rozporządzenia w sprawie placówek. Sprawozdania za wskazane lata szkolne sporządzano rzetelnie pod względem zakresu wynikającego z planów pracy³³. Odstępstwa od realizacji planów spowodowane były głównie pandemią koronawirusa i polegały m.in. na przeniesieniu części form doskonalenia zawodowego na kolejne lata lub zamianie form doskonalenia (np. z konferencji na wykład).

(akta kontroli str. 6-14, 31-34, 37-85, 97-235, 1293, 1304-1381)

1.6. Na podstawie analizy planów pracy na lata szkolne 2020/2021 i 2021/2022 oraz odpowiadających im sprawozdań stwierdzono, że ZCDN realizowało wszystkie wskazane w § 18 ust. 1-2 rozporządzenia w sprawie placówek, obowiązkowe zadania publiczne, tj. organizowało i prowadziło doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie:

- wynikającym z kierunków polityki oświatowej oraz wprowadzanych zmian w systemie oświaty (§ 18 ust. 1 pkt 1)³⁴;
- wymagań stawianych wobec szkół i placówek, których wypełnianie jest badane przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny w procesie ewaluacji zewnętrznej³⁵, zgodnie z przepisami w sprawie nadzoru pedagogicznego (§ 18 ust. 1 pkt 2)³⁶;
- realizacji podstaw programowych, w tym opracowywania programów nauczania (§ 18 ust. 1 pkt 3)³⁷;

³¹ Szczegółowym badaniem objęto plany pracy ZCDN na lata szkolne 2020/2021 oraz 2021/2022.

³² W tym na lata szkolne: 2019/2020 i 2020/2021 - 30 września odpowiednio 2019 r. i 2020 r. oraz 2021/2022 – 29 września 2021 r.

³³ Szczegółowym badaniem objęto sprawozdania za lata szkolne 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 w odniesieniu do odpowiadających im planów pracy.

³⁴ W tym zorganizowano w szczególności: konferencje przedmiotowo-metodyczne, na których promowano i rozpowszechniano informacje z zakresu kierunków realizacji polityki oświatowej państwa (w latach szkolnych: 2020/2021 - 31 oraz 2021/2022 – 39); promocję i rozpowszechnianie informacji, konferencje dedykowane poszczególnym kierunkom polityki oświatowej państwa (w latach szkolnych: 2020/2021 - 12 oraz 2021/2022 – dziewięć); warsztatowe formy doskonalenia (w latach szkolnych: 2020/2021 – 10 szkoleń rad pedagogicznych, 155 warsztatów, trzy sieci współpracy; 2021/2022 – 10 szkoleń rad pedagogicznych, 91 warsztatów metodycznych, 11 sieci współpracy).

³⁵ Ewaluacja zewnętrzna jako forma nadzoru pedagogicznego została zniesiona przez rozporządzenie z dnia 1 września 2021 r. (Dz.U. poz. 1618) zmieniające z dniem 4 września 2021 r. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1551, ze zm.).

³⁶ W tym zorganizowano m.in.: konferencje (w latach szkolnych: 2020/2021 – dwie oraz 2021/2022 – jedną); szkolenia rad pedagogicznych (po cztery w latach szkolnych: 2020/2021 oraz 2021/2022); warsztaty (w latach szkolnych: 2020/2021 – 14 oraz 2021/2022 – 25); konsultacje grupowe i indywidualne (w latach szkolnych: 2020/2021 odpowiednio: cztery i 34; 2021/2022 odpowiednio: 11 i 75).

³⁷ W tym opiniowano programy i materiały edukacyjne (w latach szkolnych: 2020/2021 – 11 oraz 2021/2022 – cztery) i zorganizowano w szczególności: warsztaty (w latach szkolnych: 2020/2021 – 29 oraz 2021/2022 - 44), sieci współpracy (w latach szkolnych: 2020/2021 - sześć oraz 2021/2022 – 14), szkolenia rad pedagogicznych (w latach szkolnych: 2020/2021 – trzy oraz 2021/2022 - sześć), konferencje (w roku szkolnym 2021/2022 - cztery).

- diagnozowania potrzeb uczniów oraz dostosowywania procesu kształcenia i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiednio do zdiagnozowanych potrzeb (§ 18 ust. 1 pkt 4)³⁸;
- przygotowania do analizy wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego, wyników egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego, egzaminu zawodowego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz korzystania z nich w celu doskonalenia pracy nauczycieli (§ 18 ust. 1 pkt 5)³⁹;
- potrzeb zdiagnozowanych na podstawie analizy wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz wyników egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego, egzaminu zawodowego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (§ 18 ust. 1 pkt 6)⁴⁰;

Ponadto doskonalono dyrektorów szkół i placówek, którym po raz pierwszy powierzono to stanowisko; dyrektorów szkół i placówek w zakresie zarządzania oświatą; nauczycieli rozpoczynających pracę zawodową oraz nauczycieli pełniących funkcję opiekuna stażu (§ 18 ust. 2 pkt. 1-4)⁴¹.

Oprócz powyższych działań gromadzono i udostępniano informacje o formach kształcenia, dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli.

(akta kontroli str. 6-14, 31-39, 52-91, 93-94, 146-235, 906-909, 914, 920-922, 979-1003, 1148-1159, 1293, 1304-1381)

W celu realizacji zadań obowiązkowych stosowano wynikające z § 20 ust. 1 rozporządzenia w sprawie placówek, różne formy doskonalenia zawodowego nauczycieli. Wskazane zadania obowiązkowe zrealizowano w formie: kursów kwalifikacyjnych⁴² oraz doskonalących⁴³, warsztatów metodycznych⁴⁴ i problemowych⁴⁵, seminariów⁴⁶, konferencji⁴⁷, szkoleń rad pedagogicznych⁴⁸, sieci doskonalenia⁴⁹, konsultacji indywidualnych⁵⁰ i grupowych⁵¹, kompleksowego

³⁸ W tym zorganizowano m.in.: warsztaty (w latach szkolnych: 2020/2021 – 12 oraz 2021/2022 – 15), konsultacje grupowe i indywidualne (w latach szkolnych: 2020/2021 odpowiednio sześć oraz 37 i 2021/2022 – 15 i 40), konferencje (w roku szkolnym 2020/2021 – dwie), szkolenia rad pedagogicznych (w roku szkolnym 2021/2022 – sześć).

³⁹ W tym zorganizowano m.in.: warsztaty (w latach szkolnych: 2020/2021 – trzy oraz 2021/2022 – cztery), konsultacje grupowe i indywidualne (w latach szkolnych: 2020/2021 odpowiednio jedno oraz cztery, 2021/2022 odpowiednio: 13 i 48), konferencję (w roku szkolnym 2020/2021).

⁴⁰ W tym zorganizowano m.in.: warsztaty (w latach szkolnych: 2020/2021 – osiem oraz 2021/2022 – 16), szkolenia rad pedagogicznych (w latach szkolnych 2020/2021 – 11 oraz 2021/2022 – jedno), konsultacje indywidualne (w latach szkolnych 2020/2021 – 65 oraz 2021/2022 – 64), a także konferencję i dwie konsultacje grupowe w roku szkolnym 2021/2022.

⁴¹ W tym zorganizowano m.in.: konferencje (w latach szkolnych 2020/2021 – jedną oraz 2021/2022 - dwie), konwersatoria (w roku szkolnym 2021/2022 – trzy), warsztaty (w roku szkolnych 2020/2021 – 11), sieci współpracy (w latach szkolnych: 2020/2021 - dwie oraz 2021/2022 – trzy), szkolenia (w latach szkolnych 2020/2021 – jedno oraz 2021/2022 - siedem), seminaria (po dwa w latach szkolnych 2020/2021 oraz 2021/2022), konsultacje grupowe i indywidualne (w latach szkolnych 2020/2021 odpowiednio: 38 i 279 oraz 2021/2022 odpowiednio: 24 i 186).

⁴² W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – jeden (16 uczestników – edycja kursu zakończona w roku szkolnym 2021/2022) oraz 2021/2022 – jeden (14 uczestników – edycja kursu zakończona w roku szkolnym 2022/2023; dodatkowo w roku szkolnym 2021/2022 kontynuowano edycję kursu rozpoczętą w ubiegłym roku - 16 uczestników).

⁴³ W tym jeden w roku szkolnym 2021/2022 (sześciu uczestników).

⁴⁴ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 87 (3 197 uczestników) oraz 2021/2022 – 115 (2 747 uczestników).

⁴⁵ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 69 (2 383 uczestników) oraz 2021/2022 – 51 (1 928 uczestników).

⁴⁶ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – dwa (29 uczestników) oraz 2021/2022 – dwa (10 uczestników).

⁴⁷ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 52 (3 571 uczestników) oraz 2021/2022 – 39 (2 768 uczestników).

⁴⁸ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 22 (758 uczestników) oraz 2021/2022 – 22 (864 uczestników).

⁴⁹ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 12 (722 uczestników) oraz 2021/2022 - 16 (1 099 uczestników).

⁵⁰ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 1 132 uczestników oraz 2021/2022 - 1 022 uczestników.

⁵¹ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 83 (410 uczestników) oraz 2021/2022 – 107 (537 uczestników).

wspomagania⁵², wykładów otwartych⁵³, realizacji przedsięwzięcia grantowego pn. *E- kompetencja nauczyciela – skuteczne kształcenie na odległość*⁵⁴.

(akta kontroli str. 93-95)

W latach objętych kontrolą ZCDN analizowało potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki doskonalenia nauczycieli, w tym potrzeby dyrektorów szkół, przy wykorzystaniu m.in.: ankiet ewaluacyjnych, analizy raportów i badań zewnętrznych oraz w ramach diagnozy potrzeb szkół i placówek oświatowych objętych kompleksowym wspomaganiami. Zebrane dane w zakresie potrzeb analizowano przy wykorzystaniu narzędzia *Excel*, a zbiorcze zestawienie wyników opracowywano dodatkowo w formie raportów. W efekcie wskazanych działań tworzono plan pracy ZCDN, w tym ofertę form doskonalenia.

(akta kontroli str. 6-14, 40-85, 136-141, 186-187, 231-233, 236-480, 710-905, 929-978, 1004-1044, 1214-1238)

Dyrektor ZCDN wyjaśniła m.in., że: *wyniki ankiet są w pierwszej kolejności analizowane przez nauczyciela realizującego dane zajęcia (...), a następnie przekazywane (...) w celu przeprowadzenia analizy ilościowej zebranego materiału. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 zebrany materiał był wykorzystywany do przygotowania (...) zestawień potrzeb doszkoleniowych nauczycieli. Zestawienie (...) w Excelu, pozwala filtrować zebrane odpowiedzi ze względu na kategorie (metodyka nauczania, warsztat edukacyjny nauczyciela, specjalne potrzeby edukacyjne, wychowanie i profilaktyka itd.) oraz miejsce zatrudnienia (typ szkoły) i stopień awansu osoby zgłaszającej daną potrzebę (...). W wyżej wspomnianym okresie zestawienia były publikowane po pierwszym semestrze i przekazywane pracownikom merytorycznym przed przystąpieniem do przygotowywania oferty na przyszły rok szkolny (...). Od roku szkolnego 2021/2022 potrzeby zgłaszane w ankiecie ewaluacyjnej są analizowane indywidualnie przez osobę prowadzącą/koordynującą daną formę doskonalenia. Analizie ilościowej poddawana jest wyłącznie ocena form doskonalenia oraz profil zawodowy uczestników, co znajduje odzwierciedlenie w raportach z ewaluacji form. Zestawienia potrzeb są przygotowywane na podstawie osobnego badania, poświęconego wyłącznie tej kwestii. Od roku szkolnego 2021/2022 (...), ZCDN realizuje badanie pod nazwą „Diagnoza potrzeb edukacyjnych”. Badanie realizowane jest pod koniec pierwszego semestru i skierowane jest zarówno do osób zarejestrowanych w Internetowym Systemie Obsługi Szkoleń, jak i nauczycieli i nauczycielek, którzy nie korzystali do tej pory z oferty ZCDN (...). Ważnym elementem pozyskiwania informacji o potrzebach instytucji korzystających z oferty ZCDN-u jest diagnoza potrzeb szkół i placówek oświatowych realizowana w ramach procesu wspomaganiami. Diagnoza ma na celu identyfikację obszaru pracy placówki wymagającego wsparcia i jest realizowana w kilku formach: analizy szkolnych dokumentów, spotkania z kadrą zarządzającą oraz warsztatu diagnostycznego z radą pedagogiczną. Wyniki diagnozy znajdują*

⁵² W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – dziewięć (351 uczestników) oraz 2021/2022 – osiem (662 uczestników).

⁵³ W tym cztery umieszczone on-line w roku szkolnym 2021/2022 (liczba uczestników nieregistrowana).

⁵⁴ W tym w roku szkolnym 2021/2022 przedsięwzięcie grantowe E-kompetencje nauczyciela – skuteczne kształcenie na odległość w ramach projektu pn. *Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość* w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji. Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty, projekt nr POWR.02.10.00-00-0008/20 z dnia 19 kwietnia 2021 r., dalej: przedsięwzięcie grantowe pn. *E-kompetencje nauczyciela – skuteczne kształcenie na odległość* lub przedsięwzięcie *Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość*.

odzwierciedlenie w planach działań wspierających, które stanowią podstawę dalszej pracy ze szkołą/placówką oświatową.

(akta kontroli str. 906-912)

W latach szkolnych 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 nie opracowano we współpracy z Centralną Komisją Egzaminacyjną i Okręgową Komisją Egzaminacyjną⁵⁵, Kuratorem Oświaty, organem prowadzącym i dyrektorami szkół, odrębnych programów wspierających nauczycieli w pracy nad podniesieniem efektów kształcenia oraz wdrożeniem innowacyjnych form i metod nauczania.

(akta kontroli str. 907-909, 914-916)

Dyrektor ZCDN wyjaśniła m.in., że: *nauczyciele konsultanci korzystają z zasobów umieszczonych na stronie CKE, m.in. arkuszy egzaminów zewnętrznych i zasad oceniania rozwiązań zadań, wytycznych dotyczących egzaminów próbnych itp., by przekazać je podczas szkoleń uczestnikom. Nauczyciele konsultanci delegowani są do uzyskania uprawnień egzaminatorów. Zarówno CKE, jak i OKE nie występowały do ZCDN (...) z propozycją współpracy (...); nie wystąpiono do CKE i OKE z inicjatywą do zawarcia współpracy z zakresu doskonalenia nauczycieli lub innej statutowej działalności ZCDN (...), ponieważ główne zadania obu Komisji nie obejmują doskonalenia nauczycieli, a jedynie współpracę w zakresie egzaminowania, natomiast celem statutowym ZCDN (...) jest doskonalenie nauczycieli. Zarówno CKE, jak i OKE nie są powołane w celu doskonalenia zawodowego nauczycieli. Nauczyciele konsultanci współpracowali indywidualnie jako egzaminatorzy. Organ prowadzący i nadzorujący nie wymagały od ZCDN (...) w latach kontrolowanych współpracy z CKE lub OKE.*

(akta kontroli str. 907-909, 914-916, 1242, 1280-1281)

W celu podniesienia efektów kształcenia oraz wdrożenia innowacyjnych form nauczania współpracowano z:

- Kuratorem Oświaty poprzez: kompleksowe wspomaganie szkół i placówek, w tym opracowanie diagnoz, planów działań wspomagających, przeprowadzenie szkoleń rad pedagogicznych oraz przedstawienie wniosków i rekomendacji; konsultację podręcznika dla szkół i osób wspierających ich działania w zakresie promocji zdrowia pt. *Szkoła promująca zdrowie*⁵⁶; wspólną realizację projektu pn. *Szkoły Promując Zdrowie*⁵⁷ oraz wspólnej organizacji konferencji pn. *Jak odnaleźć się w nowej rzeczywistości szkolnej? Działania dyrektora wspierające nauczycieli w czasie kryzysu*;
- organem prowadzącym poprzez współorganizację: konferencji⁵⁸ i konkursów przedmiotowych dla szkół ponadpodstawowych, wspierających nauczyciela w pracy z uczniem zdolnym;
- dyrektorami szkół poprzez: kompleksowe wspomaganie szkół i placówek, w tym opracowanie diagnoz, planów działań wspomagających, przeprowadzenie

⁵⁵ Dalej odpowiednio: CKE oraz OKE.

⁵⁶ W tym w roku szkolnym 2019/2020.

⁵⁷ W tym w latach szkolnych 2020/2021 oraz 2021/2022 współpraca polegała m.in. na: działaniach prowadzących do nadania placówkom certyfikatu *Szkoły Promującej Zdrowie*; prowadzeniu szkoleń przygotowujących do uzyskania certyfikatu, konsultacji grupowych i indywidualnych, a także pomocy w przygotowaniu odpowiedniej dokumentacji.

⁵⁸ W tym w latach szkolnych: 2019/2020 pn. *Bezpieczeństwo w sieci. #patotreści_uzależnienia behawioralne* oraz 2020/2021 pn. *Pomoc psychologiczno-pedagogiczna z covidem w tle.*

szkoleń rad pedagogicznych oraz przedstawienie wniosków i rekomendacji; partycypację w projekcie pn. *Szkoły Promując Zdrowie*.

(akta kontroli str. 136-141, 186-187, 231-232, 600-612, 1004-1079, 1279)

W zakresie diagnozowania potrzeb doskonalenia nauczycieli współpracowano z:

- Kuratorem Oświaty poprzez wymianę informacji o szkołach, które powinny być objęte kompleksowym wspomaganiami, a także w ramach Sieci Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie⁵⁹;
- organem prowadzącym poprzez wzajemne konsultacje w następujących sprawach tj.: oferty szkoleniowej dla rad pedagogicznych; opiniowania rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁶⁰, a także opiniowania projektów na wydarzenie pn. *Konwent Marszałków*.
- dyrektorami szkół i nauczycielami w ramach diagnozy potrzeb szkół i placówek oświatowych objętych kompleksowym wspomaganiami, a także przy wykorzystaniu m.in.: ankiet ewaluacyjnych, analizy raportów i badań zewnętrznych oraz przez realizację projektu pn. *Szkoły Promując Zdrowie*.

(akta kontroli str. 6-14, 40-85, 136-141, 186-187, 231-232, 236-348, 353-383, 394-411, 1004-1044, 1047-1063, 1080-1082, 1243-1254)

W badanym okresie przy planowaniu działań ZCDN, uwzględniano uwarunkowania i potrzeby społeczne związane z edukacją zdalną, migracją i objęciem obowiązkiem szkolnym oraz integracją dzieci obcokrajowców, uchodźców oraz Polaków powracających z zagranicy.

(akta kontroli str. 40-91, 125-142, 170-188, 221-233)

Ponadto w celu doskonalenia współpracy poprzez wymianę doświadczeń, organizowano i prowadzono sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli oraz dyrektorów szkół, w tym w latach szkolnych: 2019/2020 – 13 sieci (318 uczestników)⁶¹, 2020/2021 – 12 sieci (722 uczestników)⁶² oraz 2021/2022 – 16 sieci (1 099 uczestników)⁶³.

(akta kontroli str. 141-142, 187-188, 232-233, 1107-1126)

W celu wzajemnego rozwoju oraz podniesienia poziomu umiejętności zawodowych nauczycieli w latach szkolnych 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 współpracowano z instytucjami i organizacjami, w tym na podstawie porozumień m.in. z: uczelniami wyższymi⁶⁴ w celu organizacji konkursów dla uczniów szkół ponadpodstawowych województwa zachodniopomorskiego; Wydziałem Nauk Społecznych Uniwersytetu Szczecińskiego w zakresie organizacji form doskonalenia, publikacji oraz badań⁶⁵; Miejską Biblioteką Publiczną w Szczecinie i Stowarzyszeniem

⁵⁹ W tym diagnozę potrzeb placówki na początkowym etapie współpracy.

⁶⁰ Dz. U. poz. 639, ze zm.

⁶¹ W tym np. sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli: polonistów, edukacji wczesnoszkolnej, biologii matematyki, a także dyrektorów szkół branżowych i podstawowych.

⁶² W tym np. sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli: edukacji wczesnoszkolnej, biologii, techniki, edukacji dla bezpieczeństwa, matematyki, a także dyrektorów szkół podstawowych i branżowych.

⁶³ W tym np. sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli: matematyki (pn. *Na finiszu – egzamin ósmoklasisty; Matematyka TIK przy tablicy*); biologii, etyki, filozofii, geografii.

⁶⁴ W tym pięciopierne porozumienie z Uniwersytetem Szczecińskim, Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie, Akademią Morską w Szczecinie (według stanu na 11 stycznia 2023 r.: Politechnika Morska w Szczecinie), Szczecińską Szkołą Wyższą Collegium Balticum (według stanu na 11 stycznia 2023 r.: Akademia Nauk Stosowanych – Collegium Balticum).

⁶⁵ W tym m.in. współorganizowano konferencję naukowo-dydaktyczną pt. *Oni/one mówią. Obalamy stereotypy dotyczące młodzieży*.

LaBIB w zakresie organizacji corocznych regionalnych zjazdów bibliotekarzy z województwa zachodniopomorskiego pn. *BIBLIOLAB*; fundacją Centrum Solidarności przy organizacji konkursu pn. *Olimpiada Solidarności. Dwie dekady historii*; Nadleśnictwem Kliniska w zakresie wspierania edukacji przyrodniczo-leśnej; Operą na Zamku w Szczecinie odnośnie obchodów Roku Moniuszki w Szczecinie⁶⁶.

(akta kontroli str. 199-120, 164-166, 214-215, 906-909, 917-918, 1068-1079, 1083-1106)

W zakresie form doskonalenia zawodowego, wskazanych w § 20 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie placówek, prowadzono⁶⁷: kursy doskonalące⁶⁸, warsztaty metodyczne⁶⁹ i problemowe⁷⁰, seminaria⁷¹, konferencje⁷², szkolenia rad pedagogicznych⁷³, sieci doskonalenia⁷⁴, konsultacje indywidualne⁷⁵ i grupowe⁷⁶, kompleksowe wspomaganie⁷⁷, wykłady otwarte⁷⁸ oraz realizowano przedsięwzięcie grantowe pn. *E- kompetencja nauczyciela – skuteczne kształcenie na odległość*⁷⁹.

(akta kontroli str. 93-95, 1239-1241)

W latach szkolnych 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 upowszechniano przykłady dobrej praktyki; stosowano innowacyjne formy i metody pracy, zapewniano zdalny dostęp do zasobów ZCDN; a także udostępniano innowacje pedagogiczne i informacje o dostępnych formach kształcenia i doskonalenia nauczycieli⁸⁰.

(akta kontroli str. 1121-1147)

1.7. W ZCDN analizowano wyniki przeprowadzonych w latach szkolnych 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 obowiązkowych egzaminów ósmoklasisty oraz egzaminów maturalnych. W wyniku powyższego identyfikowano potrzeby i formułowano wnioski do planowania pracy. Do głównych konkluzji wykorzystywanych przy tworzeniu form doskonalenia zaliczono w zakresie przedmiotów obowiązkowych na egzaminach:

⁶⁶ W tym zorganizowano konferencję dla nauczycieli oraz konkurs dotyczące życia i twórczości Stanisława Moniuszki.

⁶⁷ Zaprezentowano dane dotyczące form doskonalenia zawodowego, które w § 20 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie placówek określono jako inne. W prezentowanych danych nie uwzględniono form doskonalenia opisanych w pkt 1.7. wystąpienia pokontrolnego oraz kursów kwalifikacyjnych.

⁶⁸ W tym jeden w roku szkolnym 2021/2022 (sześciu uczestników).

⁶⁹ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 83 (2 907 uczestników) oraz 2021/2022 – 107 (2 413 uczestników).

⁷⁰ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 61 (1 865 uczestników) oraz 2021/2022 – 51 (1 928 uczestników).

⁷¹ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – dwa (29 uczestników) oraz 2021/2022 – dwa (10 uczestników).

⁷² W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 52 (3 571 uczestników) oraz 2021/2022 – 39 (2 768 uczestników).

⁷³ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 21 (746 uczestników) oraz 2021/2022 – 17 (790 uczestników).

⁷⁴ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 12 (722 uczestników) oraz 2021/2022 – 15 (881 uczestników).

⁷⁵ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 1 132 uczestników oraz 2021/2022 – 1 022 uczestników.

⁷⁶ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – 83 (410 uczestników) oraz 2021/2022 – 107 (537 uczestników).

⁷⁷ W tym w latach szkolnych: 2020/2021 – dziewięć (351 uczestników) oraz 2021/2022 – osiem (662 uczestników).

⁷⁸ W tym cztery umieszczone on-line w roku szkolnym 2021/2022 (liczba uczestników nierejestrowana).

⁷⁹ W tym w roku szkolnym 2021/2022 przedsięwzięcie Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość..

⁸⁰ W tym np.: formy doskonalenia organizowano online na platformie Korbank lub hybrydowo; na stronie internetowej ZCDN umieszczono: scenariusze zajęć, karty pracy, nagrania z wykładami otwartymi nauczycieli konsultantów, materiały dla nauczycieli do nauczania przedmiotów w formie zdalnej oraz inne wypracowane podczas szkoleń lub konferencji; w ramach przedsięwzięcia grantowego pn. *E-kompetencje nauczyciela – skuteczne kształcenie na odległość*: opracowano zestawy scenariuszy zajęć do nauczania na odległość; nagrywano wykłady (np. pt.: *Współpraca z rodzicami w warunkach pracy zdalnej*, *Emocje dzieci w pandemii*, *Organizacja pracy zdalnej*, *Ocenianie w edukacji zdalnej*); organizowano sieci współpracy i samodoskonalenia, podczas których nauczyciele wymieniali się doświadczeniem, dzielili dobrymi praktykami; wydawano Zachodniopomorski Dwumiesięcznik Oświatowy *Refleksje* z artykułami dotyczącymi edukacji; publikowano podcast pt. *Nasłuch pedagogiczny*.

- ósmoklasisty z matematyki – zwrócenie uwagi podczas spotkań warsztatowych na dokładną analizę form graficznych w zadaniach oraz ćwiczenie umiejętności uważnego czytania treści poleceń; położenie nacisku na analizę wyboru dystraktorów⁸¹ w zadaniach zamkniętych; przedstawienie i omówienie różnych sposobów rozwiązywania zadań otwartych; wspólne tworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń w zakresie projektowania działań prowadzących do wzrostu efektów kształcenia; zapoznavania uczniów z różnymi sposobami rozwiązania zadań; wdrażanie do rozwiązań zadań wieloetapowych; położenie nacisku podczas spotkań z nauczycielami na metodykę pracy ukierunkowaną na doskonalenie umiejętności budowania strategii rozwiązania problemu oraz trafnego dobierania stosownych metod;
- ósmoklasisty z języka polskiego: zawarcie w treściach szkoleń sposobów prowadzenia lekcji kształtujących u uczniów umiejętności rozumienia utworów literackich, argumentowania wypowiedzi ustnych i pisemnych; utworzenia osobnej formy dotyczącej doskonalenia wypowiedzi pisemnej;
- maturalnego z matematyki – zawarcie w szkoleniach dla nauczycieli treści na kształtowanie u uczniów: sprawności rachunkowej, umiejętności z zakresu geometrii i precyzyjnego ustalenia istoty rozwiązywanego problemu oraz rozumienia opisanej sytuacji; stworzenie osobnej formy o wymaganiach maturalnych oraz wyrabiającej umiejętność korzystania i analizowania wniosków z matury;
- maturalnego z języka polskiego: zawarcie w treściach szkoleń przykładów kształtujących u uczniów umiejętności odbioru wypowiedzi i zawartych w nich informacji, łączenia kompetencji argumentacyjnych z umiejętnościami rozpoznawania w tekście środków językowych i ich funkcji; współdziałanie z biblioteką na rzecz upowszechniania czytania wśród uczniów; ćwiczenie z uczniami form interpunkcji i ortografii; podkreślanie znaczenia znajomości lektur;
- ósmoklasisty i maturalnego z języka obcego nowożytnego: zapraszanie na konsultacje grupowe (problemowe) i indywidualne w zakresie przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu maturalnego z uwzględnieniem typów szkół oraz poziomu opanowania języka przez uczniów; przygotowanie oferty szkoleniowej do nauczycieli uczących języków obcych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych; uwzględnienie zmian w egzaminie ósmoklasisty i egzaminie maturalnym; wprowadzanie do programów realizowanych form doskonalenia działań metodycznych ułatwiających pracę nauczyciela języka obcego.

(akta kontroli str. 711-905, 1214-1238)

W odniesieniu do form doskonalenia zawodowego związanego z nauczaniem przedmiotów obowiązkowych objętych egzaminami przeprowadzono w roku szkolnym:

1) 2020/2021 w zakresie egzaminu:

- ósmoklasisty z: matematyki - jedne warsztaty problemowe (97 uczestników); języka polskiego - dwa warsztaty metodyczne (112 uczestników) oraz trzy warsztaty problemowe (171 uczestników); języka obcego nowożytnego - jedne warsztaty problemowe (48 osób);

⁸¹ Tj. czynników rozpraszających uwagę.

- maturalnego z: matematyki - jedno warsztaty metodyczne (69 osób); języka polskiego - jedno warsztaty metodyczne (109 uczestników) oraz dwa warsztaty problemowe (106 osób); języka obcego nowożytnego - jedno warsztaty problemowe (36 osób) oraz jedno szkolenie rad pedagogicznych (12 osób);
- 2) 2021/2022 w zakresie egzaminu:
 - ósmoklasisty z: matematyki - jedno warsztaty metodyczne (38 uczestników), jedną metodyczną sieć doskonalenia (218 uczestników) oraz trzy metodyczne szkolenia rad pedagogicznych (42 osoby); języka polskiego - pięć warsztatów metodycznych (233 uczestników), jedno metodyczne szkolenie rady pedagogicznej w ramach sieci wspomagania (20 osób) oraz jedno niemetyczne szkolenie rady pedagogicznej w ramach sieci wspomagania (dwie osoby);
 - maturalnego z: języka polskiego - jedno warsztaty metodyczne (46 uczestników); języka obcego nowożytnego - jedno warsztaty metodyczne (17 osób) oraz jedno szkolenie rad pedagogicznych (10 osób).

Odsetek liczby przeprowadzonych form doskonalenia zawodowego⁸² związanych ze wskazanymi obowiązkowymi przedmiotami egzaminacyjnymi⁸³ oraz odsetek ich uczestników wyniósł odpowiednio: 0,9% i 6,5% w roku szkolnym 2020/2021 oraz 1,1% i 5,3% w 2021/2022.

Formy doskonalenia finansowano ze środków otrzymanych od organu prowadzącego, a frekwencja związana z udziałem w nich była zgodna z założeniami. W roku szkolnym 2021/2022 nie zorganizowano żadnej formy doskonalenia z zakresu metodyki nauczania następujących przedmiotów obowiązkowych: na egzaminach ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego oraz na egzaminie maturalnym z matematyki. Nieprawidłowość została opisana w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 170-188, 221-233, 288-291, 312, 324-326, 613-708, 710, 806-821, 855-875, 906-909, 922, 1160-1213, 1239-1241, 1293)

W zakresie występujących ograniczeń i barier oraz jakie działania należałoby podjąć aby wyniki ww. egzaminów w województwie zachodniopomorskim uległy poprawie Dyrektor wyjaśniła: *Ograniczenia i bariery: brak aktów prawnych, które zobowiązują nauczycieli do doskonalenia się w wojewódzkich placówkach doskonalenia oraz trudności w pozyskaniu nauczycieli chętnych do pracy w placówkach doskonalenia wynikające z różnicy godzin w etacie (szkoła to 18 godzin, zaś ośrodek doskonalenia to 35). Działania, które należałoby podjąć dla podniesienia wyników egzaminów zewnętrznych w województwie zachodniopomorskim i nie tylko:*

- wskazanie przez Ministra Edukacji i Nauki kierunków polityki oświatowej państwa wyraźnie nawiązujących do podniesienia wyników z egzaminów zewnętrznych;
- przygotowanie odpowiedniego rozporządzenia, które narzuciłoby obowiązkowe doskonalenie się nauczycieli;
- powołanie zespołu złożonego z dyrektorów placówek doskonalenia, który opracowałby zalecenie dla nauczycieli dotyczące poprawy wyników egzaminów zewnętrznych;
- zindywidualizowanie pracy z uczniem;

⁸² Wszystkie wskazane formy doskonalenia zawodowego zawierały elementy metodyki nauczania lub stanowiły formy bezpośrednio jej odpowiadające.

⁸³ Badaniem objęto egzaminy obowiązkowe ósmoklasisty i maturalne w latach szkolnych 2020/2021 oraz 2021/2022 z: matematyki, języka polskiego oraz języka obcego nowożytnego.

- *przyjrzenie się sukcesom edukacyjnym w innych krajach i sprowadzenie do Polski wypracowanych tam dobrych praktyk.*

(akta kontroli str. 1941, 1943-1944)

1.8. W latach szkolnych 2019/2020 - 2021/2022 Centrum przeprowadziło jeden kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą. Kurs realizowano w terminie od 8 lutego 2021 r. do 14 stycznia 2022 r. Liczba kształconych w tej formie nauczycieli wynosiła 16.

W terminie od 11 lutego 2022 r. do 14 stycznia 2023 r. Centrum prowadziło drugi kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą, w którym uczestniczyło 14 osób.

Szczegółowym badaniem objęto kurs kwalifikacyjny zakończony w 2022 r. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że kurs prowadzono zgodnie z § 21 ust. 4 i ust. 5 rozporządzenia w sprawie placówek, w tym:

- kurs przeprowadzono w terminie określonym we wniosku ZCDN⁸⁴ skierowanym do Kuratorium, kurs trwał dwa semestry, zajęcia realizowano w systemie zjazdowym średnio dwa razy w miesiącu (w piątek i sobotę); ze względu na sytuację epidemiologiczną zajęcia odbywały się zdalnie na platformie e-learningowej w systemie Korbank;
- w toku kursu zrealizowano plan i program pierwotnie wskazany we wniosku, z wyjątkiem w obszarze tematycznym *Zarządzanie strategiczne w kontekście prawnym, społecznym i finansowym* treść kształcenia „Monitorowanie i ewaluacja działalności edukacyjnej szkoły/placówki” zastąpiono „Dokumentacją dyrektora szkoły”; zmiana treści kształcenia związana była z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 września 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego⁸⁵; Kurator Oświaty został o ww. zmianie powiadomiony i nie wniósł uwag;
- zajęcia na kursie w poszczególnych obszarach tematycznych prowadziły osoby wskazane we wniosku, posiadające wykształcenie wyższe magisterskie z działalnością zawodową skoncentrowaną wokół szeroko rozumianej edukacji;
- ustalono i zachowano kryteria naboru uczestników kursu określone we wniosku o jego przeprowadzenie, tj. grupą docelową byli nauczyciele, którzy ukończyli studia magisterskie i posiadali przygotowanie pedagogiczne; liczba uczestników była ograniczona do 20 osób, zakwalifikowało się 16 osób;
- przeprowadzono ocenę wewnętrzną procesu prowadzenia kursu poprzez anonimowe badania ankietowe wypełnione przez uczestników kursu po zakończeniu zajęć w każdym semestrze; ocenie uczestników podlegało: prezentowane przez prowadzącego treści, materiały do zajęć, stosowane metody, możliwość aktywnego uczestnictwa, możliwość dzielenia się wiedzą oraz organizacja zajęć (częstotliwość zajęć, godzin), warunki uczenia się (wyposażenie sal, zaplecze, wykorzystane środki dydaktyczne), atmosfera na zajęciach sprzyjająca wspólnemu uczeniu się, widzenie potrzeb przeniesienia do praktyki zawodowej zdobytej wiedzy i umiejętności; wszystkie osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne ocenione zostały przez uczestników pozytywnie, przyznając im najczęściej najwyższy, rzadziej wysoki stopień, uczestnicy w ankietach nie wskazywali propozycji usprawnień;
- w dokumentacji kursu uwzględniono dowody potwierdzające realizację poszczególnych zajęć ujętych w szczegółowym planie i programie kursu kwalifikacyjnego w formie „Dziennika kursu kwalifikacyjnego z zakresu

⁸⁴ Wniosek z o udzielenie zgody na prowadzenie kursu kwalifikacyjnego z 30 grudnia 2020 r.

⁸⁵ Dz. U. poz. 1618.

zarządzania oświatą”. Zaplanowane godziny zajęć dydaktycznych zostały zrealizowane, tj. 219 godzin, z tego: 63 godziny w formie wykładów i 156 godzin w formie ćwiczeń, w tym 25 godzin zadań praktycznych w szkołach;

- opracowane przez uczestników kursu prace dyplomowe zostały przygotowane merytorycznie pod kierunkiem wykładowcy akademickiego ze stopniem doktora, posiadającego doświadczenie w prowadzeniu seminariów w dyscyplinie pedagogika na uczelni wyższej; prace dyplomowe miały charakter opracowania wybranych obszarów koncepcji pracy szkoły i pozostawały w ścisłym związku z programem kursu kwalifikacyjnego; z obrony pracy dyplomowej przez każdego uczestnika kursu kwalifikacyjnego sporządzono protokół podpisany przez członków komisji;
- udokumentowano obecność na zajęciach wszystkich uczestników wraz ze wskazaniem liczby godzin nieobecności w poszczególnych dniach. Dozwolona liczba nieobecności wynosiła 19 godzin. Wszyscy uczestnicy kursu byli obecni na co najmniej 90% zajęć dydaktycznych i 100% zajęć praktycznych. Kurs ukończyli wszyscy uczestnicy;
- udokumentowano odbiór świadectw ukończenia kursu ze wskazaniem numeru świadectwa, daty jego wydania, potwierdzenia podpisem uczestnika jego odbioru (dokument poświadczający nabycie uprawnień) oraz prowadzono rejestr zaświadczeń; rejestr zaświadczeń zawierał wszystkie informacje określone w § 21 ust. 5 pkt 2 lit. g) rozporządzenia w sprawie placówek;
- sporządzono i przekazano Kuratorowi Oświaty 27 stycznia 2022 r. sprawozdanie z realizacji kursu kwalifikacyjnego, zgodnie z § 21 ust. 5 pkt 3 rozporządzenia w sprawie placówek.

(akta kontroli str. 1843-1927)

Dyrektor wyjaśniła: *Rejestr zaświadczeń pełni rolę rejestru świadectw jedynie w przypadku kursu kwalifikacyjnego. Wynika to z możliwości generowania listy uczestników kursu z Internetowego Systemu Obsługi Szkoleń (ISOS), który jest jedynym miejscem do rejestracji dla nauczycieli. Wszystkie świadectwa z kursu wystawiane są wyłącznie w Szczecinie (...) ZCDN nie zwracał się do firmy obsługującej ISOS z prośbą o zmianę rejestru świadectw do wymogów zawartych w ww. rozporządzeniu, gdyż wcześniejsze rozmowy telefoniczne z przedstawicielami firmy wskazywały, iż nie każda zmiana w systemie jest możliwa, a także, że koszt przeprowadzenia możliwych zmian jest wysoki.*

(akta kontroli str. 1934, 1938-1939)

1.9. W latach objętych kontrolą, organ prowadzący nie zlecał ZCDN do realizacji innych niż obowiązkowe, tj. wskazanych w § 18 ust. 4 rozporządzenia w sprawie placówek, dodatkowych zadań z zakresu doskonalenia zawodowego nauczycieli. Poza wykonywaniem obowiązków wynikających z § 18 ust. 1-3 tego rozporządzenia, ZCDN organizowało konkursy dla uczniów, w tym finansowane przez Marszałka konkursy przedmiotowe dla szkół ponadpodstawowych⁸⁶.

(akta kontroli str. 4-5, 17, 97, 117-118, 146, 162-164, 192, 209-210, 600-612, 1068-1079, 1279)

Dyrektor ZCDN wyjaśniła m.in., że: *organ prowadzący nie określił warunków realizacji (...) zadań, ale część z nich (konkursy przedmiotowe dla uczniów szkół ponadpodstawowych) była przez niego sfinansowana. Pozostałe zadania nie*

⁸⁶ Plany pracy przewidywały realizację zadań dodatkowych, a sprawozdania z pracy jednostki pozwalały na zweryfikowanie stopnia realizacji tych zadań.

wymagały dodatkowego finansowania – były realizowane w ramach podpisanych porozumień.

(akta kontroli str. 908-909, 926-928)

W badanym okresie przeprowadzone przez organ prowadzący kontrole ZCDN nie dotyczyły doskonalenia zawodowego nauczycieli i związane były głównie z: utrzymaniem Systemu Informacji Oświatowej; wykonaniem zaleceń pokontrolnych wynikających z poprzednich kontroli obiektów budowlanych oraz udostępniania nieruchomości⁸⁷; gospodarką finansową⁸⁸; nawiązywaniem stosunku pracy z konsultantami, planem finansowym i podnajmem części nieruchomości.

Ponadto Zakład Ubezpieczeń Społecznych zweryfikował m.in.: składki na ubezpieczenia społeczne, uprawnienia do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, wnioski o świadczenia emerytalne i rentowe oraz o zwolnienie z obowiązku opłacania składek. W wyniku sformułowanych wniosków pokontrolnych, terminowo realizowano zalecenia lub podejmowano odpowiednie działania w celu ich wykonywania.

W badanych latach Kurator Oświaty nie kontrolował ZCDN.

(akta kontroli str. 4-5, 17-20, 481-552)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zatrudnienie na stanowisku specjalisty niebędącego nauczycielem osoby nieposiadającej kwalifikacji, określonych w § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie placówek dla tego stanowiska. Osoba zatrudniona na stanowisku specjalisty ds. wydawnictw - sekretarz redakcji posiadała ukończone studia wyższe trzyletnie zawodowe na kierunku Kolegium Języków Obcych w zakresie języka angielskiego. Zgodnie z treścią ww. przepisu na stanowisku specjalisty niebędącego nauczycielem może być zatrudniona osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie oraz posiada przygotowanie niezbędne do realizacji zadań statutowych publicznej placówki doskonalenia.

(akta kontroli str. 1412, 1414-1505, 1507-1508, 1538-1544, 1960-1980)

Dyrektor wyjaśniła: (...) *Pani (...) jest pracownikiem administracyjnym zatrudnionym na stanowisku specjalisty, spełniającym wymogi w zakresie wykształcenia określone rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Powyższy pracownik nie wykonuje zadań polegających na realizacji zadań statutowych, a wykonuje obowiązki o charakterze organizacyjnym, technicznym i administracyjnym związane z działalnością statutową. Pani (...) nie prowadzi form doskonalenia, nie sporządza również żadnych monografii, artykułów czy publikacji, które stanowią działalność wydawniczą. Pani (...) nie jest zatem zatrudniona w charakterze pracownika, o którym mowa w § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie placówek, lecz w charakterze pracownika administracyjnego, o którym mowa w § 12 ust. 5 ww. rozporządzenia.*

(akta kontroli str. 1933-1934, 1936-1938, 1940, 1942, 1945-1950)

⁸⁷ W tym: na podstawie umów najmu, dzierżawy i użyczenia.

⁸⁸ W tym w zakresie: zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, kosztów działalności socjalnej, diet oraz innych należności dotyczących zagranicznych i krajowych podróży służbowych, umów cywilnoprawnych, ewidencji czasu pracy, badań lekarskich, urlopów pracowniczych.

W ocenie NIK, działalność wydawnicza jest działalnością statutową⁸⁹. Szczegółowa organizacja ZCDN została określona w regulaminie organizacyjnym⁹⁰, który określa komórki organizacyjne i przypisane im zadania. W strukturze organizacyjnej Centrum zostały wyodrębnione komórki organizacyjne wykonujące zadania statutowe (np. Dział Doskonalenia Nauczycieli, Dział Biblioteka Pedagogiczna im. Heleny Radlińskiej, Dział Rozwoju i Promocji) oraz komórki wykonujące zadania administracyjne (np. Dział Ekonomiczno-Administracyjny, Dział Księgowości) z jednoczesnym wskazaniem liczby etatów w grupie pracowniczej specjalistów niebędących nauczycielami. Osoba zatrudniona na stanowisku specjalisty ds. wydawnictw – sekretarz redakcji została, zgodnie z postanowieniami regulaminu organizacyjnego, przyporządkowana do Działu Rozwoju i Promocji, w którym realizowane są zadania statutowe w zakresie działalności wydawniczej. Do zadań pracowników wydawnictwa należało m.in. realizowanie planu wydawniczego placówki, wynikającego z zapisów zawartych w planie pracy ZCDN; opracowywanie wspólnie z kolegium redakcyjnym i stałymi współpracownikami koncepcji wydawniczej Zachodniopomorskiego Dwumiesięcznika Oświatowego „Refleksje”; zbieranie i opracowywanie (językowe, redakcyjne i techniczne) materiałów do publikacji ZCDN; przygotowywanie niezbędnych informacji pozwalających na wyłonienie wykonawców zewnętrznych usług związanych z działalnością wydawniczą; aktywny udział w realizowaniu przedsięwzięć organizowanych przez ZCDN; redakcja językowa i korekta ważnych dokumentów przygotowywanych przez pracowników ZCDN; prowadzenie serwisu internetowego ZCDN. Natomiast pracownicy realizujący zadania administracyjne zostali zatrudnieni w Dziale Ekonomiczno-Administracyjnym lub Dziale Księgowości. Ponadto, Dyrektor składając kolejne wyjaśnienia dotyczące pracowników zatrudnionych na stanowiskach specjalistów niebędących nauczycielami, wskazała pracownika (...), jako specjalistę niebędącego nauczycielem w okresie objętym badaniem.

(akta kontroli str. 1414-1505, 1940-1950, 1960-1980)

2. Niezorganizowanie w roku szkolnym 2021/2022 żadnej formy doskonalenia z zakresu metodyki nauczania przedmiotów obowiązkowych na egzaminie ósmoklasisty, tj. z języka obcego nowożytnego oraz z matematyki na egzaminie maturalnym, pomimo zidentyfikowania potrzeb w tym zakresie.

W zakresie nauczania przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego zgłoszono ZCDN na rok szkolny 2021/2022 dwie potrzeby zorganizowania formy doskonalenia zawodowego oraz cztery w przypadku egzaminu maturalnego z matematyki. W związku z analizą wyników tych egzaminów sformułowano wnioski do przygotowania oferty szkoleniowej dotyczącej nauczania przedmiotów obowiązkowych na egzaminie:

- ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego m.in. o: uwzględnienie zmian w egzaminie ósmoklasisty i wprowadzenie do programów realizowanych form doskonalenia działań metodycznych ułatwiających pracę nauczyciela języka obcego;

⁸⁹ § 2 ust. 4 pkt 3 statutu ZCDN z 29 maja 2018 r.; § 4 ust. 2 pkt 6 statutu ZCDN z 12 marca 2020 r.; § 4 ust. 2 pkt 6 statutu ZCDN z 28 kwietnia 2022 r.

⁹⁰ Regulamin organizacyjny ZCDN wprowadzony zarządzeniami Dyrektora: nr 19/2019 z 12 sierpnia 2019 r. ze zm.; nr 35/2020 z 3 sierpnia 2020 r.; nr 72/2020 z 31 grudnia 2020 r.; nr 42/2021 z 1 lipca 2021 r.; nr 46/2021 z 31 sierpnia 2021 r.; nr 01/2022 z 3 stycznia 2022 r.; nr 09/2022 z 25 lutego 2022 r.; nr 18/2022 z 30 maja 2022 r.; nr 25/2022 z 1 września 2022 r.

- maturalnego z matematyki m.in. o: stworzenie osobnej formy o wymaganiach maturalnych oraz formy uczącej korzystać i analizować wnioski z matury w pracy nauczyciela.

Brak zorganizowania w roku szkolnym 2021/2022 form doskonalenia z zakresu metodyki nauczania przedmiotów obowiązkowych na egzaminie: ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego oraz matematyki na egzaminie maturalnym spowodował, że nie w pełni zareagowano na zgłoszone przez nauczycieli potrzeby oraz wnioski z analiz wyników egzaminów zewnętrznych. Zgodnie z wymaganiami wobec placówek doskonalenia nauczycieli określonymi w pkt. IV ppkt 2 oraz ppkt 4 załącznika do rozporządzenia w sprawie wymagań wobec szkół i placówek, m.in. placówka zaspokaja potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki oraz placówka w planowaniu pracy uwzględnia wnioski z analizy badań zewnętrznych i wewnętrznych. Analizy prowadzą do formułowania wniosków i rekomendacji, na podstawie których przygotowuje się ofertę placówki oraz planuje i podejmuje działania służące jakości pracy.

(akta kontroli str. 221-233, 312, 324-326, 613-708, 710, 806-821, 855-875, 1160-1213, 1241, 1293)

Dyrektor ZCDN wyjaśniła m.in., że : (...) *forma doskonalenia dotycząca egzaminu maturalnego na rok 2021/2022 z matematyki nie znalazła się w ofercie szkoleń z powodu braku zatrudnienia nauczyciela konsultanta ds. matematyki w szkołach ponadpodstawowych. Ofertę na kolejny rok szkolny tworzą nauczyciele konsultanci zatrudnieni w ZCDN. Forma doskonalenia dotycząca egzaminu ósmoklasisty na rok 2021/2022 z języków obcych nie znalazła się w ofercie szkoleń z powodu niskiego zainteresowania tym tematem w poprzednim roku. Jednak podczas corocznie organizowanych przez ZCDN, w ostatnim tygodniu wakacji, metodycznych konferencji sierpniowych przeznaczonych dla nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym z matematyki i języków obcych, na każdym etapie edukacyjnym nauczyciele konsultanci podsumowują wyniki egzaminów zewnętrznych oraz informują uczestników o zmianach w ich przeprowadzaniu.*

(akta kontroli str. 906-909, 922)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zatrudnianie na stanowisku specjalisty niebędącego nauczycielem osób spełniających kryteria wykształcenia określone w §12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie placówek.
2. Zapewnienie form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli w zakresie metodyki nauczania przedmiotów objętych obowiązkowym egzaminem ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego oraz maturalnym z matematyki, zgodnych ze zgłoszonymi ZCDN potrzebami oraz wnioskami z analiz wyników egzaminów zewnętrznych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 28 lutego 2023 r.

Kontrolerzy
Małgorzata Wejwer
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

Katarzyna Kozłowska
Specjalista kontroli państwowej